

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, február 5.

Tizedik évfolyam.

10 SZÁZALÉK.

(?) A magyar hivatalnokok egyesülete, melynek élén a mostani igazságügy-miniszter, dr. Pauler Tivadar, áll, legutóbbi választmányi ülésében határozta el, hogy a kormányhoz és képviselőházhoz indokolt kérvényt nyújt be a csekélyebb fizetési állami hivatalnokok fizetésének évi tíz százalékkal leendő fölemelése iránt.

Kolozsvár város képviselő bizottsága a napokban mondotta ki a szavazatok kétharmadnyi többségével, hogy tisztviselőinek fizetését, drágasági pótlék címén, e folyó évre nem pótolja tíz százaléknál járulékkal, hanem számít rá, hogy a lakbér illeték nélküli és minimális összegekkel javadalmazott tisztviselői állomáslaira így is kap folyamodót eleget s így nem kívánja évi költségvetését e czímen 4500 frttal terhelni, inkább adóssága törlesztésére fordítja ez összeget, mely az eddigi bevételek keretében fölöslegként tűnik vala ki.

Teljes szívünkkel óhajtuk a hivatalnok egyesület törekvésének sikerültét; igen sajnáljuk Kolozsvár képviselőbizottságának elfogadhatatlan szempontok alapján hozott elvető határozatát, s nem tehetjük, hogy ez óhajunk és sajnálkozásunk indokolását pár sorban elő ne jesszük.

Első és mindenek fölött való indító okunk a közérkölségiség érdekeinek tekintetbe vétele. Erkölsisleg kötelezettnek ítéljük a hivatali foglalkozást adót arra, hogy alkalmazottját legalább a mindennapi kenyérrel és a nélkülözhetetlen élet-kellékkel lássa el, — és másodszor, a józan-okosság követeli minden munka-adótól, hogy munkáját e tekintetben ne kényszerítse oly segédeszközök felhasználására, melyek magának a munkaadónak válnak első sorban kárára, romlására.

Általános a panasz a közérkölségiség rohamos hanyatlása fölött s bizony a ki a fegyelmi vizsgálatokat figyelemmel kíséri, sajnosan tapasztalja, hogy a hivatali körökben is furdlnak elő vétkecs viszácsalések. De vajon mindig csak a büns individuum hibáztatható-e, avagy az a díjazás is, a mely, mintegy kényszeríti a tisztviselőt, hogy hivatali hatalmával, nyomorult helyzete javítására, visszaéljen, ajándékot fogadjon el részrehajlásáért, a kezére bízott pénzeket ne tekintse sértetleneknek sat.?

Hibáztatjuk a bűnöst, de értjük, mert látjuk szemünkkel s akár előre megmondhatnók, hogy pár év alatt menfethetetlenül az örvénybe fog sodortatni. . . . Ne feledjük: paupertas magna meretrix!

Am nézzük a számokat. Kolozsvár egy teljesen qualificált egyént, ki közép-tanodái végezte után legalább öt éves tanfolyamot élt át, s kit hosszas szolgálati évek után, sok közül keveset, arra

méltat, 1200 frt fizetésre megválaszt tanácsosává. Mondjuk, hogy a minden munkarejét a városnak rendelkezésére bocsátó tisztviselő családja csak hat tagból áll. Az 1200 frtból szállásra ad 300-at, a mindennapi élelemre, havi ötven frtjával 600-at, fűtésre, világításra, mosásra 200-at, marad ruházkodásra, gyermekek nevelésére, eselédre 100 irva egy száz frt. Mulatságról, orvosról, patikáról szó sincs, pedig, alig hiszem, hogy a felvett összegekért bármelyik iparosunk, kereskedőnk hajlandó volna a 6 tagú család illető czikkekkal való ellátására vállalkozni.

S mégis, a város nyugodt hidegvérrel kényszeríteni akarja tisztviselőit, hogy tegyék a lehetetlent lehetővé — hanem azért minden idejüket szenteljék a városnak, dolgozzanak kedvvel, lelkesedéssel, jól, szóval teljesítsék „kutya kötelességeket”!

Ám, ez lehet mind igaz, de „az ipar hanyatlik, a kereskedés pang”, az adózó polgárok nem bírják meg a terhet. Először is további megterheltekről seuki sem szólt, másodszor, mi, istennek hála ugy látjuk, hogy minden ügyes, szorgalmas, szakavatott iparosunk emelkedik s az ugyanily kereskedőnk lépesedik. Név szerint fölemlíthetnénk képviselő bizottságunk iparos és kereskedő tagjai közül nem egyet, ki becsületes és szakértő munkájának gyümölcséből kényelmesen él, tőkét gyűjt, házat épít, fogatot tart s nem fényűzésre, hanem csak a mindennapi élet szükséges czikkeire két-három annyt tud költeni, mint a mennyi tanácsosaink egész évi fizetése. Hála Isten, hogy ez így van, de e tény azt bizonyítja, hogy az iparos és kereskedő jó igyekezetén van áldás, ellenben a tisztviselő hiában jó igyekezett: sikert nem láthat, drágasági pótlékot nem kaphat. Mert míg szeszre-borra, húsrá-lisztre, szövetre, eszmára, fűszerre és minden iparműre minden tisztviselő folyton ráfizeti a 10—20 százalék drágasági pótlékot iparos és kereskedő polgártársainknak, ezek nem tartják méltányosnak, hogy a tisztviselők szintén megkapják nagyon is igazolt drágasági pótlékukat, hanem e helyett lássák honnan és hogyan szerzik meg a folyton emelkedő áru húrra, ruházatra valót.

Mi a mellett vagyunk, és pedig éppen a polgárság legsajátabb érdekében, hogy Kolozsvár városa ne váljék tudva és akarva bünszerzővé, vagy legalább is bünszerzőssé, a midőn munkásai bérének megszabása által maga készíti elő az utat, hogy közigazgatási tisztviselői állomásaira vagy csak végképp elkeseredett és így munka-végzésre sem alkalmas, vagy csak olyan egyének pályázzanak, a kik számítnak arra, hogy a vámon szerzik vissza, a mit a város atyák bölcs előrelátásából a révén veszítenek. . . .

Norvinst, mint lyricusokat s a satyra tén Aubignét, Renét, mint politikai, Voltaire, mint bölcsészeti, Boileau, mint erkölcsi satyricust, kik jóval megelőzték amazokat. Lyricusokban sem volt hiány a 16-ik, 17-ik és 18-ik századokban; ott van Rousseau, Eonchard Lebrun, Bertaud püspök, a ki oly szépen énekelte meg az ifjúság tovatűntét, Ronsard, a kinek meghatón szép költeményei maradtak, „a lányka és a rózsza” nevű különösen említéséremel. Ezek után, igaz, egy ideig hallgatott a lyra, mintha hangját veszítette volna, mignem a 19-ik század nagy lyricusai ismét megtalálták azt.

Barbierek irányja lyricai, de mint ilyen másodrangu helyet foglal el, s alig lenne érdemes az említésre. De mint satyricus egy oly művet teremtett, a mely a francziák előtt feledhetlenné teszi örök-re. 1805-ben született s ma is él. Jogot tanult, de abban hagyta s versíró lón, mint annyian, kik Boileau szerint a törvényteremből a parnassusra léptek. 25 éves volt, midőn a „Jambusok” nevű satyráját, remekelt megírta, s e jambusokkal megközelíté Archilocust, a híres jambus-író, a ki művével annyira megtartotta ípját, hogy az felakasztotta magát. De e remek egyszersmind utolsó említésre méltó munkája, mert ezután elhallgatott, alig pár jelentéktelen költeményt, dalmú-

Tudjuk, hogy nem „népszerű” dolog szószólói vagyunk, de mi részünkről, pirulással szemlélünk minden olyan népszerűségünket, melyet az értetlenek pillanatnyi — nem mindig tisztességes — indultai előtt való hajlongással szoktak némelyek kiérdemelni. Ha fejenként megszavaztatnók akár az ország, akár a város népszerűségét, bizonyosra vehetnők, hogy holnap sem állami, sem városi adót nem fizetnénk — de mi szegyeelnők solidaritást vállalni evel a többséggel, mely mihamarább amugy is ki fogna a bellum omnium contra omnes állapotában csalódásából ábrándulni s kész anyagául szolgálna megváolt tehetetlenségében az absolutizmussal, esztelenül használt szabadságának büntetésül. Már mi inkább keressük ily nyilvánvaló dolgokban a népserültség záptojásait, mint a popularitas kétes értékű babérát, mely rothadt mivoltával oly miasmákat termelhet, melyeknek antidotumát a mai orvosok még nem ösmerik. . . .

Kolozsvár budgetje

1880-ra.

(Folytatás.)

Házipénztári kiadások.

A)		Előirányzat:	
Rendesek.		1879-re,	1880-ra:
		frt. kr.	frt. kr.
Tisztviselői kar folyó fizetéseire, u. m.			
a) Tanácsára:			
12,400 frt	12,665 frt		
b) Árvaszéki osztályára:			
5,065 frt	5,065 frt		
c) Községi osztályára:			
12,275 frt	11,115 frt		
d) Községi bíróság oszt.:			
1,392 frt	1,562 frt		
e) Adóügyi osztályára:			
5,438 frt	6,065 frt		
f) Rendőri osztályára:			
13,023 frt	13,510 frt		
Összesen:			
49,593 frt	49,985 frt	49082	— 49985
Tűzoltók fizetésére s tűzoltáshoz tartozó mellék költségekre		5511	30 5511 30
Bor- és vámjövedék kezelésére			
16 személyzet fizetésére			
még pedig a) borkoresmárlási rovatalt kezelő személyzet fizetésének házipénztár terhelő fele részében 1600 frt;			
b) Belső vámszemélyzet fizetésére 2520 frt		2063	50 4120
Orvosok és babák fizetésére		2559	— 3232
Nyugdíjasok illetményeire		4279	40 5038 98
Város- és rendőrszolgák s más szegődöttek fizetésére		25360	46 27128 78
Közigazgatási börtön fenntartási költségeire		1413	— 1440

szöveget irt s fordította Shakespeare Julius Caesarját versekben.

De a „jambus“-okkal, e nagy hőskölteményszerű, politikai satyrával nem csak mint költő emelkedett túl a középserűsége, hanem mint állampolgár is soha eléggé nem méltányolható érdemeit szerzett magának. Francziaország legveszélyesebb betegségét akarta e műve által gyógyítani, azt, a mely már annyi szerencsétlenségbe sodrá e nemzetet, melynek neve a katonai dicsőség fanatizmusa, s a mely multjára, miként jövőjére nézve oly végzetes hatalmat gyakorolt.

Volt egy időszak, midőn minden ének, minden költő, minden művész csak a Napoleon dicsőségét terjeszté. Egész serge a középszerű költőknek foglalkozott a nap hősenek hadjárataival, győzelmeivel, dicsőségével, s a nagyok sem voltak mentek befolyásától, őket is elvakítá e meteorszerű tünemény ragyogása. Egy egész napoleoni legenda támadt, ő volt s mindenütt csak ő az ünnepe, a dicsőített diadalának fénykorában s még bukásában is. Ez abban leli értelmét, hogy Napoleon neve majdnem egyértelmű volt a szabadsággal s Napoleont dicsőítvén, a szabadságnak válték áldozni.

Becsületes törekvés volt Barbiertől, hogy egy ily hatalmas istenség elleni meggyőződését nyilvánítani merte s a harezi

Igazgatási költségek.

Írószközk, nyomtatványok, hirdapok és könyvek	2893	5	4375	76
Bélyegek s kir. illetékekre	531	—	492	49
Utazási költségek s napdíjakra	676	—	623	—
Jutalmak, segélyezések és személyi pótlékokra	2856	—	2797	—
Tűzifa ára és erdővágási költség	1191	80	1308	40
Építések, igazítások ára	1000	—	800	—
Állami és községi adóba	5000	—	5874	18
Éjjeli világítási költségre	13803	32	13807	32
Utunkak költségeire	15224	10	20103	9
Hidak építése s javítására	4350	—	4800	—
Városgazdai költségekre	4442	16	4315	32
Határpásztorok fizetésére	1600	—	1600	—
Mezői utak és kútak készítésére	897	—	1070	—
Országút fenntartási költség pótléka	573	—	573	—
Vízpartok erősítésére	3100	—	2900	—
Szamos árka jegelésére	530	—	500	—
Előfogati díjpótlék	658	—	807	—
Alsó-jószág kiadás	400	—	400	—
Kertületek tűzoltó-eszközei javítási költsége	155	—	181	—

Nevelési ezélokra kiadások.

a) Magyar kir. tudományegyetemnek kifizendő jutalmakra 1600 frt			
b) Polgári iskolai tanárok fizetésére s más iskolai költségekre 10,085 frt			
c) Vallás felekezeti népisoklak tanítói fizetésére 6000 frt			
d) Alsó- és felsőszénuetzaei óvodák tanítói fizetésére 600 frt			
e) 1876-ban folyamatba indult nevelési alap gyarapítására 3000 frt			
f) Tordaúti községi iskola szükségletére 1100 frt			
g) Ugyan oda elhelyezett árva gyermekek tartási költsége 1280 frt			
h) Zeneconservatoriumbeli tanítók fizetésére 100 frt			
i) Ipariskolai szükségletek fedezésére 600 frt			
k) Kereskedelmi iskola szükségletére 800 frt	25934	—	26065
Nemzeti színházi fállat-mény ára	300	—	300
Árva-gyermekek ellátási költsége	1140	—	412
Árvaszék, számvevőszék, adóhivatal, községi bíróság s mezei rendőrség szállásbéré	2600	—	2000
Különböző rendes kiadások.			
Szenvedő tőkék	10000	—	1539 62
Azok kamatai	2748	75	8515 63
Fellegvári koresmajog bére	500	—	500
Nyugdíjalap tőkéje gyarapítására	1500	—	1200
Mértékhitelítő hivatali költség	1725	—	1813

dicsőség ellen, a mely az egész világ fellett határtalan uralmat gyakorolt, kikelni merészelt.

De ha már Barbierről szólunk, említsük meg kevésbé ismert kortársait is, noha vannak, a kik igen kevésbé érdemesek reá. Nadaud, Dupont, Deschamps Parry és Saint Hilaire; ez utóbbi irt egy történelmi hőskölteményt, a mely azonban nem egyéb, mint udvari kofaságok halmaza. Ugyanez irt útastást, hogyan kelljen meggazdagodni, dohányozni, burnotozni, útastást a koresolyázáshoz, nyakendőkötéshez, étkezéshez, s tanítást, hogyan legyen valaki szerencsés a szerelemben. Különbben ez is Napoleon dalnok volt, bár nem igen veszélyes. Sokkal veszélyesebb, mert hatalmasabb Thiers, a ki szintén nagyban tünjénzett a katonai dicsőségnek történelmi műveiben, a melyek, éppen mert igen jelesek, nagyban fokozták a veszélyes kór terjedését. A költők közt, a kik Napoleont zengték, ott volt Hugo, Beranger, Quinet. Hugo később megbánta s hathatósan visszavonta, a mit akkor ifjú lelkesedésének hevében irt. Berangernek nem volt ideje hibáját jóvá tenni, mert a második császárság kezdetén meghalt; tüntetésre használták fel halálát, fényes temetést rendeztek a költőnek, a ki életének végszakát mindenkitől feledve, teljes elvonultságban

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyitlertéri czikkék

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

B)

Előre látható rendkívüli kiadások.			
„Adósság törlesztési alap” gyarapítására	2500	—	2500
Törvényszéki levéltár kezelője fizetésére	150	—	—
Helybeli szülletési betegok orvosoltatási díjaira	1645	—	1454
Alsó- és felső jószágí peres kiadások	1000	—	1454
Torna-vivóda, Fröbel-intézet és Lövéde-egyletek tőketörlesztésére s kamatára	6638	—	—
Avult fecskendőknek utjakali kicserélésére	—	—	2000
Rendes tisztikarnak 10 százalék pótlék czímea	—	—	4500
Előrelátható vegyes kiadásokra	218	—	251

C)

Előre nem látható rendkívüli kiadásokra.			
Előre nem látható rendkívüli kiadásokra	11423	—	11240
Összesen: 220270	84	226344	79
(Folyt. köv.)			

A képviselőház ülése febr. 3-án.

Előnk: bomutajta a belügyminiszter levélét, melyben tudatja, hogy Karolina Augusta császárné és királyné ő felségéért a halála évfordulóján szokásos ünnepélyes gyászisteni tisztelet f. hó 7-én d. e. 10 órakor fog a vári helyőrségi templomban megtartatni.

Bemutatja továbbá Temesvár sz. kir. város külsőségének feliratát, melyben Jász-Nagykun-Szolnokmegyének fölterjesztését pártolva, az adók, főleg az illetékek kezeléséről szóló törvényeknek mielőbb észszerű átalakítását kéri. Áttétetik a kérvényi bizottsághoz.

Előnk jelenti, hogy Zsóka Sándor képviselő meghalt. Határozattal kimondja, hogy e haláleset feletti részvétét és fájalmát a ház jegyzőkönyvével kifejezi. (Helyeslés.)

A ház felhatalmazza az elnökséget, hogy az új képviselőválasztás iránt a szükséges lépéseket megtegye.

Tiszta Kálmán miniszterelnök: Van szerencsem a phylloxera vastatrix rovar ellen követendő rendszabályok ügyében kötött nemzetközi egyezményről szóló és a phylloxera rovar ellen követendő rendszabályok ügyében kötött, az 1880. évi I. t. cz. által beczikkelyezett nemzetközi egyezményből folyó ideiglenes intézkedésekről szóló és ő felsége által legkegyelmesebben szentesített törvényozikket kihirdetés végett benyújtani.

Megtörténik.
Tiszta Kálmán miniszterelnök. T. ház! Az 1876. évi III. t. cz. 3. §-ának rendelkezéséhez képest van szerencsem a miniszterium jelentését beterjeszteni a Deák Ferencz emlékének törvénybe iktatásáról szóló 1876. III. t. cz. végrehajtása tárgyában az 1879. évben történt intézkedésekről.

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter:

élte le. Kiváló költői tehetség volt Bartelémy, de megvételre méltó jellem, mert eladta tollát Filőp Lajosnak s a megvétel sulya alatt elhallgatni kényszerült.

A színházak is Napoleon dicsőségével voltak tele. Nemcsak a circusok, hol egész csapatokat adtak elő ágyulívészekkel, kartácsiúteléssel, de a komoly színpadok is. Volt egy Gobert nevű színész, a ki nagyon hasonlított Napoleonhoz; ez volt személyesítője s a nép töndül előadásaira. Saintine, Dumerson, Clairville mind őt örökölték, Constant Benjamin valósággal istenített, Dumas és Sue sem maradhattak el befolyásától. De nemcsak az irodalomban, a művészet minden ága szolgalmába szegődött, a szobrászat, festészet, építészet remekei az ő dicsőséget hirdették. A Vendôme szobor, a diadalív, a dicsőség temploma, a későbbi Madelaine. Korának leg-híresebb festői: Guerin, Dawid, Gérard, Gros csak az ő csapatát örökölték meg. Az angolok ama tette, hogy St. Helena szigetére számították, a dicsőített hőst vértanúná emelte s a nép még annál nagyobb-nak látta szánalmában. Több kísérlet tetetett megszüktetésére, s midőn Filőp Lajos megengedte, hogy a hős hamvai Párisba hozassanak s helyeztessenek öröknyugalomra, az egész ország a legnagyobb izgalomban volt, mindenki Párisba sietett, hogy a gyászszertartásban részt

T. ház! Van szerencsém bejelenteni, hogy az általam a múlt ősszel benyújtott törvényjavaslatok közül kettőt, nevezetesen a 371. számú törvényjavaslatot, mely a földterhermentesítési követvények törlesztéséről és a 242. számút, mely a szőlődezsma váltás adósság törlesztéséről szól, a pénzügyi bizottságban a törlesztési határidő elhalasztása körül kifejtett aggályok miatt ezenel visszavonom. (Helyeslés és tetszés.) Minthogy azonban ezen törvényjavaslatokban oly intézkedések is foglaltak, melyek — miként azt az azokhoz mellékelte indoklásokban kifejtettem — mindenesetre törvényhozási intézkedést igényelnek, nevezetesen az iránt, hogy a kibocsátott földterhermentesítési adósság arányban és összhangzásban legyen a törlesztési tervvel, másodszor a szőlődezsma váltás tartozások a váltás-kötelezettek részéről két milliónyit tartozásával magasabbra rugván és ezeknek egyszerre való behajtása a váltás-kötelezettek végromlása nélkül nem lévén lehetséges, ennek halasztása céljából szükséges, hogy törvényhozási intézkedések tétessenek.

Ezeknek előjából fentartván az egyes előképpapírokra eddig fennállott törlesztési határidőt, van szerencsém három törvényjavaslatot előterjeszteni: egyet, a földterhermentesítési követvények törlesztéséről; egy másikat a hátralékos szőlődezsma váltás tartozások törlesztéséről és végre egy harmadikat az államköltségök tökéltörlesztése és a hátralékainak fedezéséről.

Kérem a t. házat, méltóztassék ezen törvényjavaslatok kinyomtatását elrendelni és azokat a pénzügyi bizottsághoz áttenni azon utasítással; hogy ezen törvényjavaslatokat — mint-hogy az államköltségvetéssel szoros összeköttetésben vannak — sürgetően tárgyalják, úgy hogy az erről szóló jelentést a képviselőházhoz, esetleg még a költségvetési vita előtt vehesse fel.

A pénzügyminiszter jelentését a két visszavont törvényjavaslat iránt a ház tudomásul veszi, az általa beterjesztett új törvényjavaslatok pedig a pénzügyi bizottsághoz fognak sürgető tárgyalás végett áttétetni.

Szeniczey Ödön bejelenti, hogy az összeférhetlenségi bizottság Michl Jakab országgyűlési képviselő összeférhetlenségi ügyét tárgyalta s erre vonatkozólag határozatot hozott.

Az összeférhetlenségi bizottság jelentésének rövid foglalata az, hogy abban, miszerint Michl Jakab képviselői állása daczára kanonokká kinevezetett, összeférhetlenségi esetet nem lát. E jelentést a ház tudomásul vette.

Kubinyi Árpád a kérvényi bizottság előadója, a kérvényi bizottság által letárgyalt kérvényeknek 26. sorsjegyzékét a háznak bemutatja.

Következett a napirend, a képviselőház mentelmi bizottságának jelentése Náschi Salamonnak, Nagy György képviselő mentelmi jogának fel-függesztése iránt beadott kérvénye tárgyában. A ház a jelentést tudomásul veszi.

Ezután a képviselőház mentelmi bizottságának egy másik jelentése került tárgyalás alá Nagy György képviselő mentelmi ügyében. A ház e jelentést is tudomásul veszi.

Következett az összeférhetlenségi bizottság véleménye s jelentésének tárgyalása. Az összeférhetlenségről alkotott 1875. évi I. t. cz. 1. §-a g) pontjának mikénti értelmezése s a kormányi megbízást vagy kiküldetést vállalt képviselők által, illetőleg azok irányában követendő eljárása vonatkozólag, az 1879. évi november hó 6-án 1815. szám alatt hozott képviselőházi határozat folytán.

Tibád Antal előadó a jelentésekben foglaltakat tudomásul vétetni, illetőleg mint határozati javaslatot elfogadni kéri. Általában pedig az egész jelentést elfogadásra ajánlja.

Tiszta Kálmán miniszterelnök, Orbán Balázs, Csányi Sándor, Gullner Gyula, Molnár Aladár, Horváth Lajos, Szeniczey Ödön, Simonyi Ernő, Éles Henrik, Hoffman Pál, Hegedűs Sándor, Zay Adolf és Csáky László gróf felszólalása után az előadó és Madarász József zárbeszède holnapra marad.

Ezzel a ülés véget ért.

vehessen. Rogeard maga is emlékszik, ő is ott volt az utcán, a hullámozó néptömeg között, s mint gyermek ő is lelkesülten szavalta Hugónak és alkalmomra irt verseit. Oh mennyire csalódtak mindnyáján! Nem a dicsőség emléke tért ama hamvakkal vissza a honba, hanem — a reactio kísértete.

De térjünk most már Barbier „jambus”-aira. A mi három részre oszlik: „La curée” (a vadászat), „la cuve” (a csü-bör) és „l'idole” (a bálvány). De mielőtt e legnagyobbszertű satyráját bővebben fejtegetné előadó, felhozza még egy pár más művét. Az „Il pianto” (a panasz) nevében Olaszország szétzüllöttsége fölött kesereg, ez egyenletlenségnek a társadalomra, az erkölcsökre való káros befolyását fejtegeti, de nem zárja ki egy feltámadás lehetőségét, a mely nagygyű, dicsővé tehetné a nemzetet, s ezzel majdnem megjósolja a diadalt, a melyet ama nép gyermekei a szabadság segélyével később ki is vívtak.

(Vége köv.)

BELFÖLD.

Marosvárhely febr. 3.

A mult hét uralkodó eseménye a dalkör és a zeneegylet által a Lénárt féle teremben rendezett házassági táncestély volt, mely csaknem várakozáson felül sikerült, hatvanhárom táncosnő tette széppé a különben is csinos termet, s hogy tánczos mennyi volt, azt az bizonyítja, hogy a nők az ülés miatt nem igen panaszkodhattak, sőt folytonos élénkséggel, nagy kedvvel folyt a táncz és mulatozás reggelig, s egyhangú volt az óhajtatás vajha a farsangon még egy hasonló estvét lehetne rendezni. Dicsőrekl kell fölemlíteni, hogy a nők nagyobb fele átérté az estély házias értelmét s nem csüria-viganókkal, hanem egyszerűségével és kedvességével tündöklött. A testvér egyletek és a rendező bizottság méltán elismerést érdemelnek, mert oly mulatságot sikerült létre hozniok, a melyhez hasonló már több év óta nem volt városunkban.

A dalkör közvetlen a táncvizigalom utáni vasárnap d. e. tartá közgyűlést s bár a tagok nagy része arczán viselő a nagy mulatság halvány nyomait, nagyszámúval és élénk érdeklődéssel vettek részt. Dr. Csiki J. elnök megnyitotta után Csontos O. titkár olvasá föl jelesen szerkesztett jelentését a lefolyt egyleti évről s általában úgy az egylet benső életében, előhaladásában, működésében mint a közönség részéről nyívalón érdeklődésben és elismerésben örvendtes haladását constalt. Az egyletnek jelenleg 31 működő és 60 pártoló tagja van. A karnagy Nemes J. szintén kedvezőbbnek jelzé ez évi eredményt. Az 1880-ik évre 103 fét készpénz s csekély tagdíj hátralék jött át, az ideki költség előirányzat pedig teljes fedezetet talál a rendes bevételekben. Pap E. irattárnok jelentése szerint az egylet ingóságai is egészen rendben és nyívalón tartva vannak. A választások eredménye a lett, hogy elnöké újra Dr. Csiki, alelnöké pedig Göllner Nándor helyébe (ki tiszteletbeli alelnöké választott) Antal János bízott választott. A választások eredménye a lett, hogy elnöké újra Dr. Csiki, alelnöké pedig Göllner Nándor helyébe (ki tiszteletbeli alelnöké választott) Antal János bízott választott. A választások eredménye a lett, hogy elnöké újra Dr. Csiki, alelnöké pedig Göllner Nándor helyébe (ki tiszteletbeli alelnöké választott) Antal János bízott választott.

Ugyancsak vasárnap (f. hó 1.) este a műkedvelők a Halász színész-pár közreműködésével a „Czigányt” Szigligetnek eme határos jelenetekben gazdag színművét adták jeles eredményen.

Halászné Vári Jolán asszony gyakorlott színésznőnek mutatta be magát Rozsi nagyobb szabásu szerepében s drámai jeleneteit sok tanulmány s hévség jellemzé, mozdulataiban, különösen actiójában azonban sokkal több a keresettség, mint a természetesség zavallása, beszédje tisztá és szép, énekhangja kissé színtelen; úgy véljük, az érkezendő színtársaságnak igen hasznos tagja leend; s hogy már a vendégek előtt legyenek említve, Halász színész urra is teszék pár megjegyzést; ő Gyurit adta s egész megjelenése, és főleg szépen esengő, rokonszenves (de kevés terjedelmű) baritonjával hamar megnyerte a közönség tetszését, dalait sok ézzéssel énekelte; beszédje azonban kissé módoros s játékába valamivel több élénkséget öntöhetne, ő kétségkívül hamar kedvenczévé válik a színházlátogató közönségnek. Kurdilla V. a szende, epekedő Évikét szokott kedvességével játszta s dalocskáit is jól éneklé; Koos L. a gonosz száju Rebekát helyenkint igen ügyesen és élénken személyesíté s gyámoltalan férjét elég nevetetően hordozta nyelve pórázán. A cigány hatalmas szerepére (mely egykor boldogult Gynalának volt hálás és nagyszertű alakítása) Szabó Lajos vállalkozott, és tekintve a feladat nagyságát, valóban meglepő sikert mutatott fel; első jelenetei igaz, hogy kissé vontatottak voltak s szinte kezdünk aggódni az eredmény fölött, de csakhamar bele meledgett s aztán végig a legtöbb jelenetben csillogott a híres cigány humor, sőt szerepének drámaibb részeit is kielégítő sikerrel alakítá. Az említett nagyobb szerep-
loket élénk tapssal tüntette ki a szép számú közönség. Kurdilla a Ferke, Szabó Gy. a Peti, Imre M. a Márton, Béli Gy. a Kurta, és Dvorszák a Várszegi szerepeit, mind az összehatást előmozdítólag adták.

Jövő vasárnap a „Piros bugyellaris” került színre s mint értesültünk, arra máris számos hely elő van jegyezve.

Mult heti időjárásunk 25 R. fok hideg, és 12 fok meleg között váltakozott, valóban szép kis különbség!

L.

Szászváros, 1880. február 1-én.

(Az ifjúsági bál.— Keresély-verseny.— Két pályamunka.)

Tiszteelt Szerkesztő úr!

Mindenekelőtt az itteni farsangi évad legkiválóbb táncvizigalmáról sietek becses lapja t. olvasóit röviden értesíteni.

A ref. Kín-tanoda tanítói kará a tegnaptartotta még szokásos bálját a szegénytanulói a lap javára. Ha barátja volnék a hangza-

tos frázisoknak; most gazán volna alkalmam ezekkel élnem; mert olyan sikerült táncmulatságot, mint a tegnapi, társadalmi életünk hosszú idő óta nem képes felmutatni. Olyan általános jó kedv, kitartó derült hangulat, olyan családias fesztelenség és kitűnő összhang, a milyen között ez a bál mindvégig tartott, valóban azt érdemelne, hogy tudósításon minderről csupa superlatívusokban emlékezzék meg.

De én bombasztikus frázisok helyett a tényeket szárazon fogom felsorolni. S mindenekelőtt azt említem föl, hogy a bál tiszta jóvedelme — a gr. Kún Kocsárd főgondnok ur szokásos 50 fityi kegyes adományával együtt — 261 fity 12 krra megy. Azt hiszem, hogy e ténynek eredményből a közönség nagy számára is lehet következtetni, mely a Széchenyi vendéglő szép termét zsúfolásig megtölté. S itt elismeréssel kell fölemlítenem azt, hogy városunk nem magyar ajkú lakosai a jótékony cél iránt ez alkalommal is dicsőrekl buzgóságot tanusítottak s nagyszámú megjelenésök által a bál fényét nagy mértékben emelék. Meg vagyok győződve, hogy mindnyáján a legnagyobb megelégedéssel távoztak el a bálteremből s nemcsak udvariasság, hanem komoly meggyőződés folytán tették azt a nyilatkozatot, mely szerint „soha sem jártak a csárdást olyan jó kedvvel, mint az ifjúsági bálban!”

De azt sem hallgathatom el, hogy ama szép anyagi eredmény elértéhez megynék értelmisége is elismerésre méltó áldozatkészséggel járult, a mennyiben a jegyek árusításakor hazafias szívesseggel adóztatta meg magát ama jótékony célú alap gyarapodása érdekében, melynek feladata a Kín-tanoda szegény magyar tanulóit — valláskülönbség nélkül — élelemmel, ruhával és tanszerekkel segélyezni. Azt hiszem, mindazok, a kik e kitűnő táncvizigalomban jelen nem lehettek, — ha majd e rövid tudósításból annak minden tekintetben sikerültéről értesülnek, — meg fognak győződni a felől, hogy hazafias áldozatkészségük nem történt hiába. Azok pedig, a kik résztvettek, azon kétségtelen meggyőződéssel távoztak haza, hogy nincsen párja az ifjúsági bálnak!

Ma délután a helybeli koresolyaegylet tartott igen sikerült versenyt. Négy versenydíj volt kitzlve s tehát ugyanennyi futás is történt. Első volt az „urak versenye”, kiknek a pályát háromszor kellett körülfutni. Ötön versenyeztek. A pályá kezdetén Márku Romolusz VI. gymn. oszt. tanuló vezetett, de már az első fordulónál elébe vágott Ratzel hadnagy s ezután kettőjük közt fejlődött ki heves küzdelem. A második kurtlús után Márku azt híven. hogy csak kétszer kell a pályát megkerülni, felhagyott a versennyel s így a harmadik kurtlóst Ratzel egyedül tette meg, kényelmesen nyerve el egy szép művti zsebkét. — Második volt a „fiak versenye” a pályát kétszer megkerülni. E verseny sok derűtséggel folyt le: mert az „ezüst pajlász-tartóért” szerencsét próbáló kis hősök közül többnek kellett sajnosan tapasztalnia a sik jég keménységét; többen pedig kifáradva elmaradoztak, úgy hogy a 10—12 versenyző közül csak három érkezett a célhoz s ezek között legelőször Richter építész fia. — Harmadik volt a „hölgy verseny”, melyben csak hárman vettek részt; elsőnek érkezett be Wolff Paulin k. a. s ő nyerte el az ezüst szívszízpákát, jó másodiknak Schuller Zelma k. a. — Utolsó a „lányok versenye” volt, mely alatt szintén számos esés, elmaradozás történt. A pályát legelőször kitartó bravúrral a kis Kész Málna futotta körül s így övé lön a csinos óratartó.

Megkivánom jegyezni, hogy az egylet mind e versenydíjakat derék szolgabíránk Bágya Zsigmond szívesseggel folytán tűzhette ki, mely tett önmagában hordja dicsőretét.

Végül fölemlítem, hogy az 1878-ki ref. tanári értekezlet által gr. Kún Kocsárd iskolai főgondnok ur szívesseggel folytán kitzított 40 aranyos pályadíjra két pályamunka érkezett be, melyeket a nemes gróf ur Gáspár János tanfelügyelő urhoz fog rövid időn átküldeni, mint azon bíráló bizottság elnökéhez, mely az erdélyrészi fő- és közép-tanodák tanári karából a pályadíjat kitzító mélt. gróf ur által lesz kinevezve.

r. l.

Franecziaország és a német hadsereg.

Ki kezdte? Ki volt a provokáló fél? Ezt kérdezik a népek, midőn a kormányok új versenyt kezdenek, hogy melyikük veri legfeljebb hadserege számát és költségét.

A német kormány egész határozottan, mint eltagadhatlan tényt hozta fel, hogy Franciaország hadserege most nagyobb, mint Németorszá-
g, sőt nagyobb lesz még az utóbbinak tervezett szaporítása után is. De az orosz és francia lapok nem ismerik ezt el.

A St.-Peterburgszkija Vjedomoszti pl. a német kormány azon fejtegetésére, hogy az orosz és francia seregek egyttlve sokkal hatalmasabbak, mint a német, azt viszonozza, hogy Oroszország még sokkal gyöngébb, mint Ausztria-Magyarország és Németország egytttve. Egy újabb számában pedig azt mutatja ki, hogy Németországnak csak gyalogszászálaja van kevesebb, mint a másik két hatalomnak, de a többi fegyvernemek a német hadseregben mind erő-

sebbe, mint akár a francziában, akár az oroszban.

Most egy francia katonai lap, az Avenir Militaire, azt mutatja ki, hogy a német gyalogság is csak látszólag gyöngébb mint a francia, a tervezett szaporítás után pedig emennél egy hadtesttel erősebb lesz.

„Bismarck számításai-” mondja az A. M. — a fallácia az, hogy ő ellhallgat egy tény, azt, hogy a francia ezredek negyedik zászlóalja a harmadiknak rovására alakított, elannyira, hogy a francia hadügyminiszter kénytelen lesz nemskára minden ezred negyedik zászlóaljának létszámát a pusztá keretre leszállítani. Igaz, hogy Franciaország tábori tűzérése erős, de vartüzérése és lovassága oly gyöngék, hogy azokat a német sereg megfelelő fegyvernemivel egy színvonalra emelni csak úgy lesz lehetséges, ha a gyalogságot és tábori tűzérést csökkentik.

Igy tehát mégis csak a németeket illeti meg a „dicsőség”, hogy a hadügyet, mely amnyi drága „reformot” köszönhet nekik, még egy lépéssel közelebb viszik az abszolút elviselhetetlenség stádiumához.

Természetes, hogy ily körülmények közt a francia hadügyminiszter a kamara hadügyi bizottságának jan. 29-iki ülésében visszatüsitotta azt az indítványt, hogy a szolgálati idő három évre szállítsák le. A miniszter azt javasolta, hogy a katonáknak szolgálati-idejük második, harmadik és negyedik évében három-három havi szabadság-ideőt ad inkább és az önkéntesi intézményt reformálja.

Igy foly a szörnyű verseny a két hatalom közt. De amig otthon fenik egymásra a kést, nyájias bókot mondanak egymásnak.

Mult hó 28-án — mint a Timesban olvasuk — Freycinet francia miniszterelnökűnél fogadtatás volt, és itt Hohenlohe herceg német nagykövet hosszabb ideig értekezett a miniszterelnökkel — előadta neki, hogy a német kormány nem várhatta be a mostani katonai seppennatus lejártát, és a hadsereg szaporítása természetes következménye annak, hogy a német birodalom lakossága egy millióval szaporodott. Hogy Freycinet mit felelt ezekre a szép szavakra, azt a Times levelezője nem írja meg. Bizonyosan azt felelte, hogy ezek a megnyugtató nyilatkozatok teljesen lecsillapították (azon) aggodalmait, melyeket nem táplált.

Csak egy érv van, a mely a német kormányt némi aggodalomba ejtheti. És az a Németországgal határos svájci kantonokból hangzik, a honnét azt írják a francia lapoknak, hogy Németországból a koldusok tömegesen özönlének Svájcba és tömérdek mesterember és munkás Svájcba megy munkát keresni.

Miért nem maradnak otthon katonáknak! Ezek számára van Németországnak elég milliója.

Dumas és a házasság.

A hírneves regényírónk munkája, melyben a házasság felbonthatósága érdekében küzd s melyet lázadás érdeklődéssel várt Páris, vele egész Franciaország s nem csekély kíváncsisággal az egész művelt világ, tegnap volt megjelentő Párisban Lévynek. A Figaro tegnap érkezett száma terje delmes mutatóványt közöl e műből, mely kétségkívül egész esemény. A Question de Divorce, az a négyyszáz lapra terjedő könyv ezme, Vidien abbának van ajánlva, ki Famille et Divorce ezim alatt nem rég a házasság felbonthatatlansága mellett szállt síkra.

A ragyogó tollu regényíró szellemének egész erejét önté ezen új művébe, melyben megfistulva s ritka művészettel visszadva olvassuk ismeretes eszméit a házasságról. Nincs e könyvben egyetlen egy szó, mely sértené a vallást és Dumas itt sohasem száll le ama színvonalra, melyen a közönséges livre penseur szokott szerepelni; sőt épen a theologia fegyvereivel kitzl a theologusok ellen.

Részletesen ismerteti a fennálló kanoni és a későbbi törvényes szabályokat a házasság tekintetében és bőven foglalkozik a házasságtöréssel s ama különféle büntetésekkel és azok hatásaival, melyek az öskortól kezdve egész a legújabb időkig a házasságtörésekre szabattak. Óriási adathalmaz van itt feldolgozva ép oly szabatosan, a mily csinnal, izléssel!

Ha a házasság intézménye — így szól egy helyütt, — az volna, a minek kellene lennie, senkinek sem jutna eszébe követelnie az elválás lehetővé tételét. Hol van a baj orvossága? Az egyház szerint vissza kell térnünk az isten alkotta törvényekhez, melyeket az egyház, mint papjai mondják, fentartott. Egy nő és férj, két test elválhatlan közösségben, hiség mindkét fél részéről, a gyermekek szeretete és a család közössége egyesítve az isten köbében. Én kijelentem, hogy mint atya még talán még inkább kívánom, mint ön. (Vidien abbehoz szöll) hogy ez így legyen. De nincs így. Az emberiség nem megy visszatétel, az előre halad. Itt van az emberiség, vagy legalább a francia társadalom, mely leginkább foglalkoztat bennünket e kérdésben, mely nemcsak azon törvényektől távozik el, melyeknek a házasságot szabályozniok kellene, de magától a házasságtól is. Az embe-

rek Franciaországban már azon kezdik, hogy nem is akarnak házósodni!

Idézyén ezután ama statisztikai adatokat, melyek a házasságok és születések évenkénti rohamos csökkenését tanusítják, így szól: Ek-ként nem csak a házasságok száma kevesedik, de a születések száma is apad. Nemesak a hitvestársi szeretet van megtámadva, de a természetes szeretet is... Ez pedig nemesak azért van úgy, mert a törvényes feleség sokba került, a kedves pedig még többbe,... hanem, mert oly korban élünk, a hol a régi intézmények mindannyian, bármily szépek és szükségesegek lettek legyen is azok, kérdésessé válnak. És legyen ön meggyőződve, semmi sem fogja feltartoztatni azon mozgalmat, mely az emberiség körében észlelhető, a hagyományos utak mellözésében... Tudja ön, melyik ama két természeti ösztön, mely ellenállhatlanul jelentkezik az erkölcsi világban is? Ez a szerelem és a szabadság. E két természetes ösztön közül az egyiket eddig alá kellett rendelni a másiknak.

Né kárhóztasson ön el bennünket, ne mondjon atheistáknak, midőn meg akarjuk menteni a házasság intézményét és oly engedmények árán, melyek elutasíthatlanul szükségesekké válnak, — szilárdabbá akarjuk azt tenni és főleg kedvezőbbé, kivált a nőkre nézve, kik a jelenlegi viszonyoknak valódi martírijai, akár elveszsztek őket, akár lányok maradnak. Az orvosság, melyet ajánlunk, az elválás lehetősége, mely mel-többá, termékenyebbé, gyöngédebbé válnék ez által, mint ezt amaz országok példája bizonyítja, hol az elválás bizonyos esetekben meg van engedve. Kevésbbé zsarnoki rendszer mellett, minő a mostani, a házasság nemesak erkölösebbé válnék a házastársak kölcsönös jogainak és kötelességeinek igazságosabb felosztása által, hanem vonzóbbá és érthetőbbé is azok előtt, kik nem akarnak ebbe belépni, mert azt örökösfogásnak tekintik.

A mi a gyermekeket illeti, ezen erkölcsi életére nézve sokkal károsabbnak nyilvánítja Du mas oly házastársak viszonyát, kikre nézve az elválás mellözhetlen és igazolt szükség, minthá azok nevelését az új házasság által boldogga vált férj, vagy nő fogja vezetni. Dumas e műve kétségteleüll újult erővel meg fogja indítani Franciaországban e sokat vitatott kérdés fölött a harcot, mely az irodalom teréről valószínűleg át fog csopni a törvényhozó testület körébe is.

A magyarországi és erdélyi vasműipar.

A Magy. Mernők- és Építész-Egyletben szombaton Hegedűs Károly az állami ipartanoda igazgatója tartott egy rendkívüli érdekes előadást a magyarországi és erdélyi vasműiparról. Minden jelen volt — tájladom — azon meggyőződéssel távozott az előadásról, hogy hazánk legfontosabb iparága oly elbanyagolt és tönkremenő állapotban van, hogy azt alig lehet már lábra állítani. — Hiányzik hozzá az értelem és főképen a vállalkozó tüke.

Magyarországban (Erdély is ideértve) összesen vasöntéssel összekötött vasműgyár, illetőleg nyers vastermelő telep 25 van és kohászat 130, melyből körülbelül 100 Kassa közelében levő Metzenseiffenben találatik. Előadó ezeket mind meglátogatta és termelésükről, ugy egyéb viszonyaikról alapos adatokat szerzett magának. A kohászatok főképen asó-, kapar-, ekekes- és vas-, szög-, lánc- és késgyártással foglalkoznak, de a mostani modern gyárberendezés ezeknél tökéletesen ismeretlen, gépekkel alig dolgoznak és ott, a hol munkagépek vannak, azok rosszak, kezelésük és fentartásuk oly helytelen, hogy a gyártmányok nem képesek az osztrák gyári termékekkel konkurálni. Elismerőleg nyilatkozott a metzenseiffi munkások szívs szorgalmáról, kik azonban makacsul ragaszkodnak régi szokásaikhoz és újítás vagyis javítások behozataláról tudni sem akarnak. Egy másik szintén nagy bajt konstátált Hegedűs, mely abból áll, hogy az öregebb nagyobb gyárosak vagy műhely-birtokosok nem igen foglalkoznak már a kézmű-iparral, hanem inkább csak kereskedést üznek és ezeknek gyermekei nem nőnek fel a műhely-munkánál, mint az öregek, hanem az irodában a kereskedés mellett, és így az egész ösrégi iparág, a munkások törzse vesélyeztetve van. E baj orvoslásáról felette komolyan kellene gondolkodni, mert oly érdekes kézműiparhely, mint Metzenseiffen, az egész kontinensen nem található. Itt az államnak minden rendelkezésére álló eszközzel oda kellene hatni, hogy ez iparhely jól vezetett és a modern haladásnak megfelelően berendezett telepek által a külföld ellen versenyképes állapotban hazánkban megtartassék és munkás családjai a jövőre is mint becsültetés iparosok Magyarországnak becsültetésre váljanak.

Szeggyár mindössze 4—4 van és ezen iparágat előadó Magyarországra nézve mint meghaltat, mint elvesztettet jelzé, mert berendezésük oly primitív, hogy gyártmányaiak a külföldi versenygyárak által már egészen le vannak a piacról szorítva.

Láncgyártással leginkább Göhlitzbányán foglalkoznak, hol ezen iparág 40 év előtt lett meghonosítva, de jelenben már alig teng. Ugyanitt és Metzenseiffenben vannak késműhelyek is,

de forgalmuk alig rug évi 15—20 ezer frta és csak 100—200 embert foglalkoztatnak. Mily el-
lentés, vagyis jobban mondva siralmas állapot
ezen házi kősepar központja, hasonlítva Francia-
ország egyik ily hasonmát központjával Tkier-
rel, hol a munkamegosztás alapján, legmoder-
nebb gyár- és műhelyberendezések mellett 32,000
munkás foglalkozik a kőgyártással, és ezen rop-
pant munkatelep tisztán a házi iparból fejlődött
és kelete nem is oly régi, mert a jelen század
kezdetére esik.

Az említett 25 nyersvastermelő vasöntődek
Felső-Magyarországra és Erdélyre esnek. A leg-
jelentősebbek ezek közül Gömörben a her-
ceg Coburg-féle, rima-murányvölgyi és az álla-
mi telepek. A legkittinőbb és valódi modern be-
rendezéssel csakis a főhercege Albrecht, Márkus-
falva (Szepeesség) közelében levő vasöntészet
bir, honnan 1878-ban a főhercegi sziléziai vas-
gyárakban 900,000 méterháza perkelt érezt
szállítottak.

Van az államnak egy oly telepe Erdély-
ben, mely megbecsülhetetlen kincseket ér, hol
minden kellék megvan egy világhírű ipar kifeje-
lésére és annak meghonosítására; ezen hely
Govasdia, Vajda-Hunyad közelében. Az érez
kittinó minőségű és kifogyhatlan mennyiségben
találhatók; termelés rendkívül olcsó, mert napi
termelés lehetséges és a mészó majd hogy sem-
mibe sem kerül, nemkülönben a tüzelő anyagot
sem lehet drágának mondani, mert a zsilvölgyi
közén áll ott olcsó rendelkezésre. Itt kellett vol-
na az államnak a természet kincseit kihasználni,
itt lett volna a hely egy tekintélyes vasműgyár
berendezése, de nem Diógyőrött, hol sem ére,
sem jó tüzelő anyag nem létezik. Az előadó itt
azt jegyzé meg, hogy az angolok másképp cse-
lekedtek volna, t. i. hogy azon 300,000 forintot,
melybe V.-Hunyadvár felépítése került, egy cél-
szerű berendezés fordították volna és ennek
dús jövedelméből épült volna fel később Vajda-
Hunyad. Ezen govasdiai kincs azonban most
agyszólván nem is létezik, mert az állam intő-
zői nagy bölcsen a zsilvölgyi kőszénleleteket 40
esztendőre egy konkurrens vasbánya-társulatnak
bérbe adták és így a tüzelő anyagot az állam
nem uralk, ellenben a konkurrens bánya-vállal-
lat mindenesetre csak úgy adná a netaláni új go-
vasdiai vasgyárnak a szent, hogy saját gyárt-
mányai az utóbbit a konkurrencziából kizárnák.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nagy államszótár kidolgoztatására
és közzétételére tett indítványt Kautz Gyu-
la egyetemi tanár a Franklin-társaság irodal-
mi bizottságának utóbbi ülésében. A bizottság e
kiváló fontosságú vállalat eszméjét komoly fon-
tolóra fogja venni és az indítványozót az illető
tervezet és kiviteli módozat iránti részletes elő-
terjesztés elkészítésével bízta meg.

Tissot Victor hazánkról írt könyve,
melyről annyit beszéltek már megjelenése előtt,
a „Voyage au pays des Tziganes”, végre vala-
hára napvilágot látott, sőt néhány nap alatt még
példányaiból Budapestre is érkezett néhány, há-
rom kiadást is ért meg. Tissot Horvátországon
keresztül érkezett Magyarországra, s különösen
a dunántúli vidéket utazta be, s Balaton-Füred-
en és Budapesten időzött hosszabb ideig. Tis-
sot különben, ki írói hírnevét a „milliárdok ha-
zája”-val alapította meg, jelenleg már vagyons-
ember lett útleírásából a Rue de Vaugirard ut-
czában lakik egy kedves kis palotában, mely az
ő tulajdonát képezi. Tissot a Svájcban született,
s ügyvéd atyja azt óhajtott, hogy irodáját örö-
kölje; de Tissot, miután tanulmányait a lipcei
és tilingai egyetemen elvégezte, Párisba ment
s író lett. Tissot rendkívül szorgalmas ember,
s hirlapi cikkeivel, útleírásával színes vagyont tu-
dott magának szerezni.

Wilt asszony f. hó 14-én kezdé meg a
budapesti nemzeti színházban hat hétre tervezett
vendéjátékát; a „Hugenották” operában fog
először fellépni.

Murska Ilma már aláírta a nemzeti
színház igazgatóságával kötött szerződését, mely
szerint április havától kezdve hosszabb ideig fog
a nemzeti színházban vendégszerepelni.

A párisi színházakban most nagy-
ban divatoznak a katonai látványosságok. Sor-
ban megjelennek I. Napoleon hősei mindenféle
alakokban, Hoche, Moreau, Kleber, az 1793-ki
sansculotte hadseregek, a Royal Allemand ez-
red, a rocoo-kor udvari katonái, XIII. Lajos
testőre stb. vissza Nagy Károly és Vercingeto-
rixig. M. hó 27-én az Ambigue színházban XIV.
Lajos katonái kerültek színpadra. Fournier, Al-
fred Delacour és Jules Lermina „Turenne” ez-
redtelvonalas darabját adták. A czimszereplő a
híres tábornoknak természetesen fia, Robert de
Laney hadnagy. Nagy hatást tett a türekeimi
lőkötet megelőző nagy katonai felvonulás, de
a darab egészen vére nem tetszett. A darab
egyes képtelenségeit gúnykaczajjal, hosszas epi-
zódjait ásitózással fogadták, de a látványossá-
gok jó időre elég közönséget biztosítanak a da-
rabnak.

Magyar művész Milanóban. A mi-
lanói Carcona színházban január 29-én adták
először Faustot; Margarettát Human Eliz ki-
asszony énekelte nagy sikerrel. A Perseveranza
ezt írja róla: „Human Eliz kisasszony kittinó
tehetségeit és képességeit sok tapsot aratott.
Margareta szerepét úgy énekelte, hogy a fellel-
kestült hallgatótárat fölülte gyönyörködtette. A
jeles művész az elért sikerre büszke lehet.”
A milánói Lombardia is konstatálja, hogy Hu-
mann Eliz nagy tapsokat aratott, hogy „minta-
szerül Margareta volt, bámulatosan énekel és
rendkívüli hangja van.”

NAPI HIREK.

A királyné hétfőn este a bécsi nyu-
gati indóházból különvonaton megkezdé útját Ir-
landba. A vonat elindulása előtt egyegyeddel
a király és a trónörökös, ki vasárnap reggel ér-
kezett Prágából Bécsbe, a pályaudvarban meg-
jelentek. A királyné kíséretében vannak: Nop-
csa báró főudvarmester, Festetic grófnő, Lich-
tenstein Rudolf herceg, Feifalik államtanácsos,
dr. Lányi s két komorna.

A vallás- és közoktatásügyi m.
kir. minster Betegh Imre, a Szolnok-Doboka-
megyébe kebelezt Csicsó, Hagymás, Felőr,
Retteg, Bacsa, Mihályfalva, Monostorszeg és Ka-
zárvár községek ideiglenes iskolafőgátját, eh-
beli tisztviselőit saját kérelmére felmentvén, az
1876. évi 28. t. cz. 3. §-ában nyert felhatalma-
záshoz képest, nevezett községek ideiglenes isko-
lafőgátjává Torma Miklós földbirtokost és
megyei közigazg. bizottsági tagot nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi m.
kir. minster, Papp Kajetán benczvidai róm. kath.
lelkésznek, mint Benczhida s Választ községek
számára kinevezett ideiglenes iskolafőgátjának,
Fogarasha történt áttétele folytán, ezen tisztí-
ségről való lemondását elfogadván, helyébe a ne-
vezett községek számára Péterfy Ferencz bencz-
vidai birtokost nevezte ki ideiglenes iskolafőgát-
gátjává.

**A magyar királyi igazságügyiminis-
ter,** Hints Albert marosvásárhelyi kir. törvény-
széki díjnokot a marosvásárhelyi kir. törvény-
székhez írnokká nevezte ki.

Helyi hírek.

Népes gyermekbál volt tegnap a
városi Vigadóban; Bleyer tánczmester rendezte,
hogy bemutassa tanítványai előhaladását a táncz
nemes művészetében. A vígalom társaságunk
előkelő rétegei voltak képviselve a mamák és
taták által, kik ragyogó arccal szemléltek a
jövő bálók pieziké királynőt és lovagjait. A ke-
délyes mulatságnak éjféli után 2 óra tájt sza-
kadtt vége.

Ma Tartuffe kerül színre Molnárral
a czimszerepben; Gabányiné, ki tudvalevőleg
színházunk szerződött tagja, hasonlóképp ma fog
fellépni először e darabban, melyben igen jó
szerepe van.

**A kolozsvári orvos-természettudo-
mányi társulat** és az erdélyi Múz. Egyt. term-
tud. szakosztálya 1880. évi február 6-án délután
5 órakor természettudományi szakállást tart. Az
ülés helye egyetemi épület, I. emelet 10. sz. tan-
terem. Tárnyak: 1. Entz Géza: Egy Kolo-
zsvárt fogott Scorpio italicus bemutatása. 2.
Tó m ö s y á r i Ödön: A Déva mellett talált nagy-
mennyiségű Viperá Ammodytesről; és „Hagánk
erdélyi részében talált Glomeris-fajok.” 3. Egyed
Mózes: Földlelejárás adatok Déváról; bemu-
tatja dr. Abt Antal. 4. dr. Koch Antal: A Ba-
róthon talált Mastodon arvernensis zápfognak és
a köpeczi lignitből való fossil ő-z állkapoc-
s-törödéknak bemutatása.

A nőnevelés ügyének barátait igen
kedves hírrel lephetjük meg. A közoktatási minis-
ter ugyanis megadta a Kolozsvárt még évi foly-
tán fellátlítandó felső leányiskolára kért évi 3500
frtnyi állami segélyt. Eszerint tehát mi sem áll már
többé annak utjában, hogy a város a képviselő-
testülettel által közgyűlésséig kimondott beren-
dezését ez annyira üdvös tanintézetnek még a
jelen évben létesítse.

Hazai hírek.

A virágosvölgyi állomás-főnökre
vonatközlőleg tegnap Kolozsról azt a hírt
vesszük, hogy amint a nevezett állomásfőnök
éjjel a vasúti sín megvizsgálása czéljából eltá-
vozott a pályaudvartól, néhány farkas rohanta
meg; segélykiáltására aztán egy állomásí tisz-
viselő sietett a helyszínre. Az éhes fenevadak-
tól azonban nem tudta megmenteni fölökét, el-
lenkezőleg önmagát, valamint az állomásfőnököt
is állítólag szétmarcangolták a farkasok. Tudó-
sítónk csak fentartással közli e hírt, mely Kolo-
zson erősen el volt tegnap terjedve. Reméljük,
a helybeli állomás — vagy főzletfőnökség szíves
lesz lapunk utján közlendő felvilágosításával a
közönséget a rémes hír tekintetében megnyug-
tatni.

Egy ros sz szokásnak, mely a ma-
gyar népnél lakadalmok alkalmával divatban
van a lövöldözésnek újabb áldozatul esett Sze-
geden egy fiatal legény. A völgyény menyasz-
zonyát hazafel vivén, amidő hadonázott pisz-
tolyával a levegőben, midő végre elült és az

egyik vőfél karját keresztül lötte. A jó kedvnek
egyszerre vége lett s szerencse, ha még ko-
molyabb következménye nem lesz e hebelurgya
lövésnek.

Házasság. Ben edek Lajos, a buda-
pesti Nemzeti Színház tagja, kedden vezeti ol-
tárhoz Köles i Mariskát, Bláháné nővérét.

Nagy-Szebenben a mult szombat
és vasárnap közti éjjel valami jómadarak betör-
tek a Braun boltjába; szerencsére pénzkészletét
haza vitte volt Braun s így a betörők csak ne-
hány csekély értékű tárgyat vihettek el.

A széngőztől megfúladtak. Brassó-
ban, — mint az ottani lapban olvassuk, — febr-
ruár 1-én reggel egy kovács lakásán négy egyén
holttestét találták meg. A vizsgálatból az derült
ki, hogy a kovács lakásán ugyanabban a szo-
bában maga a kovács és három fiatal segédje
aludott; lefokvés előtt szénmel nagyon megfől-
töttek a kemenczét, ennek azonban a csőve lyu-
kas volt. Ezen tolult ki aztán éjjel a széngőz,
mely aztán reggelig mind a négyet megfősz-
totta életétől.

Szekerész ezredek. Mint a legmeg-
bizhatóbb forrásból értesülünk, a hadügyminis-
teriumban a szekeresz csapatok szervezésén, il-
letőleg azok ezredekbe való beosztásán dolgoz-
nak. A szekeresz ezredek szintén századokra
lesznek osztva, ép úgy mint a többi lovasság-
nál, csak hogy a létszám állománya tetemesen
lesz szállítva, a mennyiben egy században
csak 12 ló és a hozzávaló legénység maradna.
A helyi szolgálatot, melyet most a szekereszek
végeznek, ezután fogadott civil fuvarokkal fog-
ják végeztetni s így a szekereseknek béke idő-
ben más foglalkozás nem lenne fönttarva, mint
a rakodást és a lovak betanítását gyakorolni. Az
ezredekbe való beosztást — mint beavatott kö-
rökben tudni vélik, legkésőbb ez évi május ele-
jén fogják életbe léptetni.

Vegyes hírek.

Véres jelenet folyt le e hó 27-én
este Lauroban, Olaszországban. A San Salvato-
re téren egy ház negyedik emeletére éjjeli fel-
főzénygyor C. Pietro, egy igen tekintélyes csa-
lád tagja, és Fortini, egy kömives mentek fel. Ko-
pogtak egy ajtón; egy női hang kérdezte, hogy
kicsodák. „Jó barátok” — mondá Pietro. A nő,
L. Mária, nemsokára megjelent lámpával kezé-
ben. „Ez ő 14” sugá Pietro társának. Tudod, mit
ígértem neked, bátoraság! Ezzel tört huznak elő,
s a nőre rohantak. Ez nem vesztette el lélekje-
lenlétét, segítségért kiabált, s kötségbecsétlen
kezdte magát védeni a megtámadók ellen. Ret-
tenetes küzdelem fejlődött ki. L. Mária a fal-
hoz támaszkodott, s a tördőfőseket egy keze-
ügyébe eső székkel háritotta el. Azonban már
több sebből vérezve s elgyengülve majd össze-
rogyott, mikor az ajtó hirtelen felnylt, s megie-
lent fivére több szomszédal együtt, kik a se-
gélykiáltásra összefutottak. A két támadó erre
abbahagyta a küzdelemet, s a léposó felé sietett.
C. Pietronak sikerült megmenekülni, Fortinit
azonban ott csípték. A nő fivére már késsel akart
Fortinire rohanni, mikor két rendőr megjelent, s
Fortinit elfogta. Pietrot is elfogták másnap reg-
gel. Pietro tettének indoka L. Mária iránt érzett
szerelem volt, mit azonban ez állhatatosan visz-
zasantistott. Mikor Pietro megtudta, hogy Mária
jegyet váltott egy hívatallakkal, elhatározta, hogy
meggyilkolja. S ha a nőnek nincs elég hidegvé-
re és lélekjelenléte, bizonyára össze is rogy a
tördőfősek alatt. A szegény nő, kinek két karja
és feje tele van sebekkel, kórházba szállították.
Ez eset roppant feltűnést keltett Lauroban, hol
L. Mariát mindenki tisztelte és becsülte.

Nihilista proklamáció a czár zsebé-
ben. A pétervári udvari körökben a nihilisták
következő legújabb csínyjéről beszélnek: A czár
sétakocsis közben köpenyegének mellzsebébe
nyult, zsebkendője után. A zsebkendővel együtt
azonban egy szépen összehajtott forradalmi pro-
klamációt is huzott ki. A palota alsóbb személy-
zete közt azonnal a legterjedelmesebb kutatást
rendelték el, de senki sem tudott felvilágosítást
adni arról, hogy mikép jutott a proklamáció a
czár zsebébe. Az udvari körök végre megnyu-
godtak azon föltevésben, hogy a nihilisták vala-
melyik szolgát nagy összeg pénzért rávették,
hogy azon iratot a czár zsebébe tegye s egy
kis kellemetlenséget szerezzen neki.

Deák-ünnepély Berlinben. A ber-
lini magyar colonia szerdán este Deák-ünnepet
rendezett. Nagyobb ünnepélyességet mellőztek
az idén s így meghívókat se küldtek szét, a kö-
zönséget csakis magyarok képezték. A királyi
areképek közt Deák borostyánnal díszített és
fátyollal letakart képe volt látható. Magyar és
német (?) beszédek dicsőítették a nagy hazafi
érdemeit.

Egy napoleoni ereklye került kü-
zelebb a bécsi osztrák muzeumba. Ez egy drá-
ga himzettű agytakáró. I. Napoleon Felső-Olasz-
országi hadjárata alatt kapta és mind végig
beesben tartotta, míg Elba szigetén a segédül
mellé rendelt osztrák tisztnek Kivaira Lajos bá-
rónak ajándékozta, s ki 1848-ban mint tábor-
szernagy halt meg. Ennek leánya, férjezett
Zwillingné egész mostanig megőrzé s most a mu-
zeumnak ajándékozta.

Hétszeres gyilkosság. Don Ful-
gencio de Bercozana barcelonai gazdag földbir-
tokos házában a mult hó 26-án borzasztó gyil-
kosság történt. Egy munkás csodálkozott rajta,
hogy urát a szokott időbe nem látta s bement
a Manuela szolgáló szobájába, hogy őt felköltsé.
Manuelát azonban halva találta, a mellén több
fejtszeaspas nyomai voltak láthatók. A munkás
most ijedten zajt fűtött s a szomszédok odaszal-
adtak, beléptek a háziasszony szobájába, hol
borzasztó látvány tárult föl előttük. Don Ful-
gencio bezuitt fejjel hálószobája fala mellett
feküdt, oldala mellett néje Dolores szétzuitt ha-
lántékkal. A mellékszobában két másik holttest
feküdt Natividad és Petráé, Fulgencio leányaié,
kik közül az egyik 17, a másik 15 éves. Kissé
távolabb töltik a legidősb leány holtteste hevert,
Providenciáé. Az első emeleten Joachim, a fia-
talabb gyermek feküdt agyonsujtva, — a csa-
ládból csakis az öt éves Anita maradt életben. A
gyanu Fulgencio sertéspásztorát terheli, ki két
fiával egytt befogatott. A szörnyű gyilkosság
indító oka rablási szándék volt.

Az üstökös-év mindig azt jelenti a
nép babonája szerint, hogy az alatt bekövetke-
zik háboru, éhség, sőt ragály is. Nos az 1880-ik
év ilyen. A csillagászok állítása szerint az 1819-
ben Marseillesben fölfedezett üstökös, ez évben
egész Európában látható lesz.

A Somoskeő-mythosz ismét meg-
lepő fordulatot vett. A kalandor ügyében tudva-
levőleg tárgyalás volt kittülve a bécsjőzsefvárosi
törvényszéknél áljelentkezés és fegyverengedély
elleni kihágás miatt. Az államügyész gr. Lame-
zán azonban azzal lepte meg a nagy számmal
egybegyűlt hallgatótárat, hogy a Somoskeő el-
len emelt vádakat visszavonta, s őt a Welsben
rá mért fogságbüntetés kitöltésére már el is szál-
lítottatta Steinba. A bécsi államügyésznek e lépé-
se nagy mértékben megerősíti azon híreket, me-
lyek azt állítják, hogy Somoskeő hajdanában
titkos diplomaciai ügynök volt osztrák szolgál-
latban. A kittült, de elmaradt tárgyalásról a
bécsi lapok és az államügyesség képviselője
dr. Perl a tárgyalásra megjelentek, nagy
meglepetésükre arról értesültek, hogy gr. L. állam-
ügyészről egy irat érkezett, mely szerint ez a So-
moskeő ellen áljelentkezés és fegyverengedély
elleni kihágás miatt emelt vádakat visszavonja.
Egyszersmind közhírré lett, hogy Somoskeő már
vasárnap este Steinba szállítottatott 6 havi büntetés
idejének letöltésére. A vád visszavétele minden
indokolás nélkül történt, hihetőleg azonban azért,
hogy elkerültessék azon kellemetlen feltűnés ismét-
lődése, melytől alánecokba vert fogly elővezetése oko-
zott? Valószínűtlen, hogy az államügyész nem
akart alkalmat adni a kalandornak, regényes elbe-
széléseinek folytatására. Somoskeő ugyanis azt
mondá védőjének, hogy ő felévig dr. Atkin-
son név alatt magán titkára volt a brazilai csa-
sárnénak, s attól kapta azt a bottört, melyet
Bécsben lefogaltak tőle, s mely 2000 frankot
megér. Somoskeő védője különben most pör-
ujtást akar kezdeni védenecének Welsben törté-
tént elítéltetése miatt, s a pör aktáit már nagy-
ban tanulmányozza; egyszersmind védenecze ne-
vében 50,000 frtot ajánlott fel, hogy Somoskeő
addig, míg e pörújítás ügye eldőlt, szabad lábra
helyeztessék. A törvényszék azonban ez ajánla-
tot elutasította.

Tömeges mérgezés. A Brixenhez
közel eső Seeburghban, Strasser ur tekintélyes
innsbrucki lakos birtokán, borzasztó mérgezés
történt arzenikum által. Strasserné asszony ugyan-
is épen ebédet főzött, s egy fazékból kóstolóra
kivett egy daragombócot. Rögtön rosul érezte
magát, s orvosért küldött. A háznope — velők
két innsbrucki festőlegény — ezalatt körülültek
az asztalt; csakhamar rajtok is megjelentek a
betegség jelei, s mire az orvos megérkezett, a
háziasszonyon kívül még öt embert kellett gyógy-
kezelés alá venni. Estére már közhírré lett, hogy
három ember, Strasser ur és a két festő, kimúlt,
két személy életveszélyben forog, s kettő rosul
érzi magát. Ez utóbbiak között van Strasserné
is, ki — a mint már említettük — egyetlen egy
gombócot kóstolt meg. A vizsgálatból kittint,
hogy az arzenikumot véletlenül keverték a só
közé. Hogy került oda, az még titok.

Granier de Cassagnac, — nem a
fiatal, kit a párisi nép a mi „Pálutnak” (not-
re Paul) nevez, hanem ennek az atyja, — meg-
halt. Az öreg épen úgy, mint fia, buzgó, sőt
tulbuzgó bonapartista volt, máskülönben kittinó
szónok és jeles író. Kiméletlenül támadta ellen-
feleit s ép oly híres párbajverekedő volt a ma-
ga idejében, mint később fia. A Napoleon-csa-
lád jól tudta, mily nagy hasznára van egy ily
tántorithatlan hírségű és a mellett kiváló szelle-
mi tehetségű férfin támogatása s minden alka-
lommal kittintette. Kevés ember bírta annyira a
császár fölöttlen bizalmát, mint az öreg Cas-
sagnac.

Apróság. Nem minden vő viseltetik
ám anyósa ellen oly halálos ellenszenvvel, mint
eddig hitték. Ime egy vő, a kinek anyósa süket
és vak, így szól az orvoshoz: „Doktor ur! Jó-
vedelmem felét adom önnek, ha anyósomnak
visszaadja a látását és hallását, de háromgyed-
részt akkor, ha némává teszi.”

A hol a komédia már megszűnik.
Rostow színházában történt, hogy midőn a szol-
ga az ültőket takarította, egyik jelmez alatt
talált egy újonnan szűlött gyermeket halva. A
kérdőre vont színésznek közlül senki sem akart
tudni a gyermekről, ellenben a színésznek va-
lamennyien bepörölték a rendezőt — becsület-
sértésért.

Hibaigazítás. „A budapesti za-
vargások”-ról megemlékező cikksorozatunk
osztályozásában egy kis nyomdai hiba történt:
a „VI-ik” vagyis befejező cikk, a „IV-ik” he-
lyett közlített. Kérjük ezt így osztályozni.

IDEGENEK KOLOZSVÁRTT.

— Febr. 4-én. —

Nemzeti szálloda.

Krausz Adolf utazó Budapestről. Werthei-
mer Ede tanár Budapestről. Fischer Hermann
utazó Budapestről. G. Paulini kereskedő Arad-
ról. J. Jakab ügyvéd M.-Vásárhdyról. N. Braun
kereskedő Bécsből.

Hungária szálloda.

Kohn Leopold utazó Budapestről. Steinbach
Albert utazó Bécsből. Schuchter Samu utazó
Bécsből.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetei.

1880. év Február hó 3-rol.

	Minőségi súly	Ara 100 klg.-nak		
	Hectoliterenként			
Buza:	klgr.	frt. kr.	frt. kr.	
Bánsági . . .	72.8—74.6	—	—	
Tiszavidéki . . .	76.4—78.3	13 85.	—14 20.	
Pestvidéki . . .	72.8—74.6	—	—	
„	76.4—78.3	13 95.	—14 30.	
Fehérmezei . . .	72.8—74.6	—	—	
„	76.4—78.5	13 70.	—14 05.	
Bácskai . . .	72.8—74.6	13 65.	—14 30.	
„	76.4—78.5	—	—	
Rozs:				
Magyar . . .	70 —72	9 80.	10 —	
Árpa:				
Takarmány . . .	60 —62	7 50.	7 75.	
Malata . . .	62 —63.7	8 15.	10 75.	
Zab:				
Magyar . . .	36.4—40.1	7 40.	7 65.	
Tengeri:				
Bánsági . . .	—	7 60.	7 65.	
Másmen . . .	—	7 55.	7 60.	
Repeze:				
Káposzta . . .	—	—	—	
Bánsági . . .	—	—	—	
Köles:				
Magyar . . .	—	7 85.	8 75.	
Szokvány:				
Buza tavaszra				
szállítandó . . .	74.7.	14 55.	—14 60.	
Buza Sept.—Ok- tób. szállítandó . . .	—	—	—	
Rozs tavaszraszáll. 69-2	—	—	—	
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó . . .	—	8 2.—	8 67.	
Repeze káposzta				
Augst.—Sdpt. szállítandó . . .	—	—	—	
Repeze bánsági				
Jul.—Aug. sz.	—	—	—	
Szész (nyers) 100 lit. százelekként . . .	—	33sfél	34 s fél.	

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsde 1880 feb-
ruár 4.

gyar aranyjárdék	102.50
gyar vasuti kölcsön	119.50
gyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás	80.—
gyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás	92.75
gyar kel. vasúti államköt., 1876. évi	81.—
gyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	116.75
gyar szőlődezsma váltási kötvény	90.50
gyar földterhermentesítési kötvény	89.75
gyar földterherment. kötvény záradékkal	87.—
mes-bánati földterhermentis. kötvény	87.25
mes-bánati földterherm. kötv. záradékkal	87.—
élyi földterhermentesítési kötvény	37.25
váth-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
trák járadék papírban	71.75
trák járadék ezüstben	72.75
trák járadék aranyban	86.—
0-iki államsorsjegyek	132.
trák-magyar bankrészvény	945.
trák hitelintézet részvény	277.50
gyar hitelbank-részvény	301.50
st	—
és kir. arany	548.
frankos arany	934.
net birodalmi márka	57.80
don (3 havi váltókért)	117.—

LEGUJABB IZLES SZERINT ÖNTÖTT BETŰVEL

elvégez helybeli és vidéki megrendelésekre mindennemű nyomdai munkákat.

Folyó-, röpiratokat, rovatos iveket, körleveleket, alapszabályokat, gyászjelentéseket, névjegyeket, bolti árjegyzékeket, árucikk-borítékokat, számlákat, baromútleveleket, vásárcédulákat,

béli meghívókat, tánczrendeket,

mindennemű hivatalos nyomtatványokat

a papírnak gyári áron való számítása és szorosan véve csak a munkadíj hozzászámításával.

Nyomdahelyiség: FÖTÉR, 4. SZÁM.

Pontosság, izlés, olcsóság! a jelszavunk.

(26) 25—*

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT, (12—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeket, s leszámítól escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DÚSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bórkereskedését,

ugy saját gő- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű

fagygyugyertya és sappan-gyártmányait. (21)

Moll Seidlitz-por.

Valódi csak.

ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértelődés és aranyér-bántalmak ellen. Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik fűlő életmodort visznek. Hamisítások bíróság ildóztatnak.

(27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 17—52

Francia borszesz és só

A legmegbízhatóbb orvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, tiszok, gyulad szemek, hűdés és mindennemű sértéseknél stb. stb. Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társától Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható. Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FÖRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

es. k. udvari szállító, Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik o s a k i s Moll-féle készítményeket kéri és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegyzemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Valentiny Ad. gyógyszer. Wolf János, gyógyszer., dr. Hintz György, gyógyszer., Széki Miklós gyógyszer., Bíró J. gyógyszer., Ditrich Samu, Csiki testvérek. Brassóban: Jekelins Nándor gyógyszer., C. Schuster gyógyszer., Bistritz Zirts C. Szongott L. Szebenben. Müller K. gyógyszer., Teutich A. gyógyszer., Segessvárt. Teutsch J. B. Szászrégen: Bork ect. Rössler.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvártt.

Van szerenem tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy jelenlegi gépgyáram az újabbkori igényeknek megfelelőleg, segéd-gépekkel el van látva és így elvállal bármily külföldi gyártmányú gépeket kijavításra a legpontosabb kiszolgáltatás és igen jutányos árak mellett, nevezetesen:

gőzgépeket, gőzcséplőket, gőzszi-vattyukat, kút- és malom-szerkezeteket s bármily tizedes vagy más rendszerű mérlegeket.

Készletet tartok saját gyártmányaimból, nevezetesen:

vasekékből, eketaligákból, kézi cséplőgépekből, rostákból, kukoriczamorzsolókából, szecska és repavágók-ból és egyéb gépekből,

melyeket jutányos árak mellett a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani bátor vagyok. (28)

SIMONFFI ISTVÁN,

gazdasági gépész és gépgyáros.

Simonffi István gazdasági gépész gépgyára Kolozsvártt.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

Poudre de Serail.

BLAHÁNÉ LOUIZA művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor, vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerekétől mentes és oly kitűnő tulajdonságokat egyesít, hogy minden, eddig a kül- és bel-földön készített porokat sokszorosan felülmúlja; nagymérvű federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvjá, az arcznak és a test-színnek ifjú és természetes színezetet kölcsönöz, úgy hogy a legelősebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitűnő hatásaiért Blaháné Louiza asszonyság következő sorokkal tintette ki:

Tiszt. Nüller J. L. ezelőtt Vadász Ferencz ö. v. utóda illatszerész urnak Budapesten.

A Poudre de Serail, melyet ön feltalált, valóban kitűnő és nemében páratlan, mert nemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly kitűnő jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaiért, jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni, de meg vagyok győződve, hogy felülmulhatatlan jóságáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel: BLAHA LOUIZA.

Creme Pompadour.

Az illatszárak terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összeköttetésem folytán sikerült a világhírű és föltötte hatásos „Crema Pompadour”-t egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer, melylyel a himeves asszony egész agg koráig fűnn tudta tartani csodaszépességét a nélkül, hogy az egészségének ártott volna, azért nem mulaszthatom el a t. hülgylvilágunk azt a leghathatósabbban ajánlani. E kitűnő szer jóval felülmúl minden eddigi e nemű gyártmányt. Egy téglya ára használati utasítással 1 frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságáért kezeskedem, mely védjeggyel el van látva. Legnagyobb választék valódi francia és angol illatszerekben.

Minden doboz Poudre de Serail a mellékelt bejegyzett védjeggyel van ellátva 60 kr. és 1 frt dobozokban; valódi minőségben csupán a feltalálónál Müller J. L. ezelőtt Vadász Ferencz özv. utóda, illatszerész a „Virágkirályné”-hoz Budapest, Koronaherceg-uteza 2. szám kapható. (56) 2—10

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Legfinomabb magosfoku

CUBA RUM

egy liter 50 krajczár,

Gergely Ferencznél,

Fötér 20. a „TÖRÖKHÖZ.”

(45)

3—*

Evő-eszközök

britannia-ezüstből.

Egy birminghami angol gyár megbízása folytán bámulator olesó britania-ezüst eszközök nagy készletben kaphatók csakis

Gutmán A.-nál

Budapest, dohányutóza 18-dik szám.

A következő evőeszközök, u. m.:

- 6 darab evőkanál
- 6 „ kés valódi angol aczélből,
- 6 „ villa (mindegyik egy darabból),
- 6 „ kávéskanál,
- 1 „ levesmerő-kanál,
- 1 „ tejmerő-kanál,
- 6 „ ezüst tálcza.

Összesen 32 darab csakis 5 frt 60 krajczárjával kapható csakis Gutmán A.-nál, dohányutóza 18. szám. (34) 24—52

Vidéki megrendelések utánvétellel pontosan eszközöltetnek.

OPELIK A.

ajánlja mindenféle hirdetések bel- és külföldi lapokban felvételére az 1858-ban alapított

HIRDETÉS-KÖZVETÍTŐ IRODÁJÁT

Bécsben tadt Stubenbastei Nro 2. (A Wollzeile Nro 36 szöglet háza.)

A megbízatások pontos kivitelében biztosítást nyújt ezen osztrák Magyarországnak illyenmű vállalatok legöregebb czégre általánosao elismert pontossága és szoliditása által. (32) 14—*

Ar- és költségjegyzékek ingyen s bérmentesen küldetnek meg.

FERENCZI IGNACZ

Kolozsvárt, fötér 25. sz.

ajánlja dúsan ellátott

kész férfi, női- és gyermek cipők raktárát.

Legujabb nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett, mindennemű megrendelések legrovidebb idő alatt teljesítetnek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint teljesítetnek.

(24)

(19—52)

